

Informace o programech pro žáky

Realizujeme programy všeobecné primární prevence (VPP), selektivní primární prevence (SPP) a osobnostně sociální výchovy (OSV), které:

- jsou určené pro školní skupiny v základních (ZŠ) a středních školách (SŠ) za přítomnosti pedagoga, ideálně třídního učitele. Programy realizujeme vždy s jedním třídním kolektivem.
- jsou v minimálním rozsahu 2 až 3 vyučovacích hodin (podle tématu), v případě SPP se jedná o dlouhodobou spolupráci s jednou třídou v počtu obvykle pěti setkání. Konkrétní délka programu a počtu setkání s jednou třídou je pak vždy na dohodě pověřené osoby Poskytovatele s pověřenou osobou Objednatele.
- odpovídají obsahem i použitými metodami jednotlivým věkovým kategoriím s ohledem na zasaženost a informovanost žáků o daném typu rizikového chování (RCH) a na další primárně-preventivní aktivity dané školy. Jednotlivá témata programů mají své cíle a tyto cíle odpovídají daným věkovým kategoriím či konkrétním potřebám skupiny.
- reagují na specifickou kulturu školy, její lokality a dané třídy a jsou přizpůsobovány aktuálním situacím ve třídě a potřebám žáků a pedagogů.

Využívané metody během programů

Během těchto programů využíváme zejména metody konstruktivismu (zjm. zážitkovou pedagogiku) a kognitivismu (zjm. kritické myšlení) s hledáním cest k využití konektivistického přístupu jak v prevenci, tak v osobnostně sociální výchově.

- *Zážitková pedagogika* vychází z předpokladu, že reflektovaným zážitkem získáváme zkušenost, kterou můžeme přenést do další obdobné situace, popř. můžeme hledat paralely s běžným životem a případné příležitosti změny.
- *Kritické myšlení* (také E-U-R) staví na předpokladu, že každý o probíraném nebo blízkém tématu něco ví (fáze E = evokace), následně zpravidla lektor pomocí různých technik doplní informace o daném tématu (fáze U = učení) a v závěru žáci s lektorem propojí obě fáze, což vede k většímu porozumění, uvědomění a zapamatování (fáze R = reflexe).
- *Metody sociálního učení* staví na učení se především měkkých dovedností od druhých.
- *Kooperativní vyučování* staví na spolupráci týmu a vede k uvědomění si důležitosti či role v týmu sebe sama i ostatních spolužáků.
- *Problémové vyučování* vytváří různé problémové situace, které žáci řeší a podporují tak vzájemnou spolupráci, důvěru, odpovědnost apod.

Využívaná pravidla, práva a principy během programů

Pravidla:

- Mluví jen jeden.
- Každý mluví sám za sebe a do té míry, do jaké chce.
- Mluvíme jen o tom, kdo je přítomný (pokud se jedná o člena skupiny).
- Nevynášíme citlivé informace o spolužácích nebo z průběhu programu.

Práva:

- Právo STOP.
- Právo na stížnost.

Princip:

- Každý názor je platný (nikoli nutně správný).

Programy všeobecné primární prevence

Programy VPP:

- oddalují, snižují nebo předchází výskytu RCH u žáků, popř. žáky učí bezpečnému užívání daných potenciálně rizikových subjektů (např. kyberprostor, alkohol).
- uschopňují žáky v zodpovědnosti za své chování a za své okolí a podporují schopnost žáků činit odpovědná a informovaná rozhodnutí.
- jsou určeny skupinám bez výrazného výskytu konkrétního či souvisejícího RCH, ve kterých je současně zvýšená možnost vzniku daného RCH (např. z hlediska lokality, věku, opakujícím se RCH na škole).

Kontraindikace aneb kdy nelze programy VPP realizovat a za jakým cílem je není možné využít

- Programy VPP nejsou určeny pro skupiny, kde je přítomné dané či související RCH (např. problematické vztahy mezi žáky, agresivní chování žáka/ů, podezření na šikanu, nález drog). Tyto informace předává odbornému konzultantovi nebo lektorovi organizace Jules a Jim, z.ú. školou pověřená osoba, zpravidla školní metodik prevence, třídní učitel či ředitel školy.
- Programy VPP nejsou nástrojem pro řešení RCH a nelze je zařazovat ani jako nástroj pro uzdravování nemocných norem kolektivu (např. po proběhnuté šikaně) nebo opětovné nastavování zdravého vztahování se k potenciálně rizikovým subjektům (např. návykové látky, kyberprostor, gambling).
- Programy VPP neřeší situace jednotlivců s diagnostikou SPU, SPCH a PAS nebo vyžadující psychologický zásah.
- Pokud lektor zjistí při programu VPP, že třída vykazuje znaky vhodné pro realizaci programu SPP, ukončí dosavadní program VPP.
- V případě kontraindikace programu VPP nasazujeme v dané třídě programy selektivní prevence nebo doporučujeme spolupráci s dalšími specializovanými pracovišti.

Programy osobnostně sociální výchovy

Programy OSV:

- podporují jednotlivé žáky a celou třídu v osobnostně sociálních kompetencích, učí žáky zdravému a bezpečnému životnímu stylu, a v důsledku tak chrání jednotlivce i skupinu před RCH.
- posilují zdravé normy skupiny, pozitivní vztahování se vůči sobě i ostatním, pozitivní atmosféru ve skupině, identifikaci se skupinou, vědomé ovlivňování svého chování a norem ve skupině, poznání svého já apod.
- uschopňují žáky v zodpovědnosti za své chování a jeho vliv na okolí a podporují schopnost žáků činit odpovědná a informovaná rozhodnutí a nést za ně zodpovědnost.
- podporují takovou atmosféru ve skupině, aby každému žákovi (a pedagogovi) mohlo být ve třídě dobře.
- jsou určeny skupinám bez výrazného výskytu RCH.

Kontraindikace aneb kdy nelze programy OSV realizovat a za jakým cílem je není možné využít

- Totožné s kontraindikací u programů VPP.

Programy selektivní primární prevence

Programy SPP:

- jsou určeny pro školní skupiny s přítomností rizikových faktorů pro vznik RCH nebo RCH (nejčastěji problematické vztahy mezi žáky či žáky a učiteli, agresivní chování žáků, vyšetřená šikana s rozdanými výchovnými opatřeními).
- jsou určeny dětským skupinám, typicky třídním kolektivům s vždy přítomným třídním učitelem, popř. dle dohody všem do dané třídy vstupujícím pedagogům.
- pomáhají nastavovat zdravé normy kolektivu a zdravé vztahování se žáků a učitelů vůči sobě navzájem.
- uschopňují žáky v zodpovědnosti za své chování a za své okolí.
- posilují pozitivní atmosféru ve skupině, pozitivní sociální chování a identifikaci se skupinou.
- usilují o to, aby každému žákovi (a pedagogovi) mohlo být ve třídě dobře.
- jsou součástí profesního rozvoje vyučujících.

Kontraindikace aneb kdy nelze programy SPP realizovat

- Programy SPP nejsou určeny pro skupiny v případě podezření na probíhající šikanu, kde nebylo ukončeno šetření šikany. V případě, že již program probíhá a lektori mají podezření na šikanu, pak program zastavujeme, dokud nebude šetření potenciální šikany či jiného RCH řádně ukončeno a rozdaná související výchovná opatření.
- V případě, že na program SPP není přítomný třídní učitel (příp. po vzájemné dohodě zastupující třídní učitel v důsledku dlouhodobé absence třídního učitele), pak program SPP nerealizujeme.
- Nerealizujeme jednorázové programy, pokud není cílem screening / diagnostika třídního kolektivu, na který obvykle navazuje dlouhodobý program SPP.

Ošetření kolektivu při náročných situacích

Programy:

- jsou zaměřené na ošetření kolektivů při náročných nebo krizových situacích
- neusilují o změnu norem ve třídě, ale provázejí aktuální situaci s cílem předejít dalším rizikům
- cílem programů je ošetřit aktuální situaci ve skupině nebo u vyučujících, edukovat, nastavit další plán
- připravují se na míru konkrétní situaci
- zaměřují se typicky na ošetření:
 - po náhlé, nečekané nebo obtížné situaci, která zasáhla kolektiv.
 - situací týkajících se sebepoškozování a sebevražedných tendencí ve třídě, včetně návratu dítěte po hospitalizaci.
 - témat spojených se smrtí.
 - témat spojených s prožitým násilím, agresí a vyhrožováním.
 - odchodu dítěte nebo dospělého při specifických okolnostech.